

Valtioneuvoston periaatepäätös valtioneuvoston turvallisuusjohtamisen toimintamallista

Päätös

Strategiset päämäärät ja tavoitteet

Ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon mukaan Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa tehdään vakavassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä, jossa sisäinen ja ulkoinen turvallisuus kietoutuvat yhteen ja jolle ovat tyypillisiä monipuolistuvat turvallisuusuhkat sekä muut kriisit. Muuttunut turvallisuusympäristö haastaa turvallisuusjohtamista sekä varautumisen johtamista monella tapaa, mikä tekee johtamisesta entistä vaativampaa ja edellyttää tiivistä hallinnonalojen rajat ylittävää yhteistyötä.

Muuttuva turvallisuusympäristö edellyttää valtioneuvostolta jatkuvaa tilannetietoisuuden ylläpitoa, uhkarvioiden tekemistä, tehokasta yhteensovittamista sekä valmistelu- ja johtamiskykyä ulkoiseen ja sisäiseen turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä ja varautumisessa. Nykyisessä toimintaympäristössä turvallisuuskysymysten koordinaatiota ja johtamista on tehostettava sekä varauduttava erilaisiin uhkaskenaarioihin.

Valtioneuvosto päättää tällä periaatepäätöksellä vahvistaa valtioneuvoston suunnittelu-, valmistelu- ja johtamiskykyä ulkoiseen ja sisäiseen turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Päätös selkeyttää varautumisen, kokonaisturvallisuuden ja kansallisen turvallisuuden johtamista ja vastuita, sekä valtioneuvoston turvallisuusjohtamisen edellytyksiä ja vahvistaa strategista viestintää.

Poliittiset linjaukset

Turvallisuusjohtamisen edellytyksiä parannetaan yhteistoimintaa vahvistamalla, toimintatapoja yhtenäistämällä ja osaamista lisäämällä. Kehittämistoimenpiteet perustuvat selkeämpään vastuuttamiseen valtioneuvostossa niin poliittisesti kuin virkavalmistelussakin.

Turvallisuusjohtaminen käsittää varautumisen ja varautumisen johtamisen, häiriötilanteiden ja kriisien johtamisen normaalien rakenteiden mukaisesti, sekä toipumisen/palautumisen johtamisen kaikissa turvallisuustilanteissa, eli normaalioloissa, häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Turvallisuusjohtamisen poliittisen ohjauksen ja prosessien kehittäminen edellyttää varautumisen yhteensovittamisen selkeämpää vastuuttamista valtioneuvostossa niin poliittisesti kuin virkavalmistelussakin.

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinnassa tulee olla aiempaa selkeämmät vastuut ja rakenteet, joita tuetaan nykyistä vahvemalla yhteistoiminnalla ja yhteisillä toimintamalleilla.

Keskeisimmät toimenpiteet

Valtioneuvosto päättää tällä periaatepäätöksellä seuraavien toimenpiteiden valmistelun käynnistämisestä:

1. Säädetään valtioneuvoston ohjesäännössä uudesta kokonaisturvallisuuden ja varautumisen ministerivaliokunnasta. Ministerivaliokunnan tehtävänä on valmistavasti käsitellä tärkeät yhteiskunnan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen ja niiden kehittämiseen liittyvät asiat sekä tärkeät yhteiskunnan häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikaisen toiminnan yhteensovittamista valtioneuvostossa koskevat asiat siltä osin kuin ne eivät kuulu ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan tehtäviksi. Ministerivaliokunnan puheenjohtajana toimii pääministeri. Ministerivaliokunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään valtioneuvoston ohjesäännössä. Valtioneuvoston yleisistunto asettaa ministerivaliokunnan ja määrää ministerivaliokunnalle pääsihteerin ja muun sihteeristön.
2. Täsmennetään valtioneuvoston kanslian tehtäviä säädösmuutoksin varautumisen yleisestä yhteensovittamisesta kattamaan 1) yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ja varautumisen yleinen yhteensovittaminen, ohjaus ja seuranta sekä palautumisen yhteensovittaminen kaikissa turvallisuustilanteissa sekä 2) häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa toimimisen sekä palautumisen yleinen yhteensovittaminen. Tehtävään kuuluu vastata ja antaa yleistä ohjausta valtioneuvostotasolla yhteiskunnan varautumisen yhteensovittamisesta kokonaisuutena. Tehtävällä on poikkihallinnollinen luonne, joka vertautuu muihin valtioneuvoston kanslialle säädettyihin tehtäviin. Tämä parantaa osaltaan myös alueellisen varautumisen kehittämishankkeen toimenpiteiden toimeenpanoa.
3. Vahvistetaan kansliapäällikkökokouksen toimintaa tukemaan selkeämmin valtioneuvostotasolla tarvittavaa häiriötilanteiden ja poikkeusolojen toiminnan yhteensovittamista. Pääministerin valtiosihteerin johdolla toimivan kansliapäällikkökokouksen toimintaa kehitetään niin, että se pystyy mm. toteamaan sekä tunnistamaan tilanteen mukaiset johto- ja viestintävastuut, muodostamaan tilanneymmärryksen tilanteen vakavuudesta, vaikutusalueista ja tilanteen hallintaan liittyvistä eri toiminnoista sekä toipumissuunnittelusta ja toipumisen seurannasta.
4. Vahvistetaan valtioneuvoston häiriötilanteiden hallinnan yhteistyömallia ja yhteistä suunnittelua tukemaan valtioneuvoston toimintaa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Valtioneuvoston häiriötilanteiden hallinnan yhteistyömallin toiminta perustuu valtioneuvoston ja sen ministeriöiden tehtäviin ja toimivaltaan. Työskentelyyn tarvittavat toiminnot järjestetään valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluvien ja ministeriöiden varautumisen ja häiriötilanteiden hallinnan yhteistyö- ja osaamisverkostojen avulla. Yhteistyömalli toimeenpannaan erillisen suunnitelman mukaan.
5. Kehitetään häiriötilanteiden, poikkeusolojen ja palautumisen johtamista edellyttämällä kaikilta ministeriöiltä osaamisen vahvistamista sekä tarkoituksenmukaisia varallaolo- ja päivystysjärjestelyitä, joissa huomioidaan myös valtioneuvostotasolle määritettävät valmiustilat/-tasot ja niiden tuomat

vaatimukset. Lisäksi selkeytetään ja yhdenmukaistetaan valmiuteen liittyviä tehtäviä valtioneuvostossa sekä yhdenmukaistetaan tiedonjaon välineitä ja niihin liittyviä toimintamalleja.

6. Varmistetaan valtioneuvostotasoisien ohjausasiakirjojen ohjausvaikutus selkeyden ja johdonmukaisuuden varmistamisella. Halutun kokonaisohjausvaikutuksen varmistaminen edellyttää nykyistä johdonmukaisempaa ohjausasiakirjojen vaikutusten tunnistamista ja näiden keskinäisten vaikutusten hallintaa. Ohjausasiakirjojen tosiasiallinen ohjausvaikutus sekä johdonmukaisuusvaatimus on, tarkan hierarkian sijasta, saavutettavissa sisällöllisen ohjauksen avulla.
7. Valtioneuvoston turvallisuusjohtamisen kokonaisvaltaista kehittämistä varten laaditaan erillinen toimeenpanosuunnitelma kehittämishankkeen loppuraportin mukaisesti. Valtioneuvoston kanslia vastaa toimeenpanosuunnitelman laatimisesta.

Seuranta ja raportointi

Periaatepäätöksen seurannasta vastaa valtiosihteerikokous pääministerin valtiosihteerin johdolla. Valtiosihteerikokous raportoi toimeenpanosta asetettavalle ministerivaliokunnalle.